

Muzej Slavonije
Tehnički odjel
Osijek, 08.12.2020.

Izješće o provedenom preliminarnom pregledu privatne zbirke željezničke opreme u Osijeku

U skladu s odredbama Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske (NN 16/2019) obavljen je preliminarni pregled privatne zbirke željezničke opreme u Osijeku, koju posjeduje gospodin Zvonko Ćurak.

Zvonko Ćurak, rođ. 1948., prometni inženjer u mirovini, radio je kao prometnik u Osijeku i okolnim željezničkim kolodvorima, zatim kao prometni kontrolor i školski inspektor za transportnu službu, te kao inspektor blagajničkog poslovanja u Kontroli prihoda ZJŽ-a i HŽ-a. Autor je nekoliko knjiga s željezničkom tematikom. Kao veliki zaljubljenik željezničkog poziva i željeznice prikupio je vrijednu zbirku željezničke opreme.

Stručni preliminarni pregled zbirke obavila je Ksenija Katalinić, viša kustosica u pratnji stručne djelatnice Muzeja Slavonije, muzejske savjetnice Sanje Vidović i u prisutnosti vlasnika zbirke Zvonka Ćurka. Stručni pregled je obuhvaćao uvid u sadržaj navedene zbirke.

Sadržaj željezničke zbirke:

Zbirka je prikupljena od 1970-ih godina do danas, s tendencijom daljnjeg rasta. Obuhvaća razvoj željeznice od druge polovice 19. do kraja 20. stoljeća. U privatnom je posjedu, čuvana u privatnom vlasništvu s povremenim predstavljanjem javnosti. Tako je u listopadu 2020. u zgradi Željezničkog kolodvora Osijek postavljena izložba „150 godina željeznice u Osijeku“ u trajanju do kraja ove godine.

Zbirka sadrži:

- signalno – sigurnosnu opremu (skretnice, pružne signalne lampe, fenjere na karbit i repičino ulje, baterijske lampe)
- naprave za vezu u prometu (induktorske telefonske centrale i telefone, Morseov telegraf - cjelovit i očuvan)
- naprave za izdavanje karata u putničkom prometu
- naprave za održavanje pruge (ručna naprava za rezanje tračnica, naprava za određivanje visine tračnica u zavoju, drezina na ručni pogon, drezina na motorni pogon)
- pečate za kontrolne liste teretnog prometa
- originalne uniforme i kape s oznakama, replike uniformi
- zidne satove
- značke i novac
- dokumente (propisi, upute, izvješća), kalendare, knjige

Pregledom zbirke, napravljenom u privremenom izložbenom postavu, nije obuhvaćen dio zbirke pohranjen u privatnom prostoru vlasnika.

Registracija zbirke kao kulturno dobro

Zbirka nije sadržajno obrađena i fotografirana, niti je poznat broj predmeta. Stoga je dogovorena stručna obrada i registracija zbirke u suradnji s Konzervatorskim odjelom u Osijeku.

Stalni postav

Dio zbirke povremeno se prezentira javnosti. Muzej Slavonije predložio je vlasniku zbirke preuzimanje zbirke i prezentaciju jednog dijela zbirke u okviru budućeg stalnog postava muzeja. Vlasnik zbirke vodi razgovore s HŽ-om i GPP-om u svezi stalnog postava zbirke u zgradi Željezničkog kolodvora Osijek i prostoru Gradskog prometnog poduzeća Osijek.

Zaključak

Preliminarni pregled privatne zbirke željezničke opreme u Osijeku pokazuje uloženi izniman trud gospodina Zvonka Ćurka za očuvanje željezničke građe. Vrijednost zbirke je u pomno odabranim predmetima, rijetkim i vrijednim, te raznolikim predmetima koji kao cjelina prikazuju povijest željeznice.

Stoga su nužna nastojanja za očuvanje i prezentaciju navedene zbirke.

Planiranom provedbom registracije zbirke 2021. godine bit će napravljen prvi korak prema njezinoj valorizaciji.

Ksenija Katalinić, viša kustosica
voditeljica Tehničkog odjela Muzeja Slavonije
matičarka 2. razine za tehničke muzeje